

MINISTERUL EDUCAȚIEI, CULTURII ȘI CERCETĂRII

CADRUL NAȚIONAL AL CALIFICĂRIILOR DIN REPUBLICA MOLDOVA

APROBAT

Ministerul Educației, Culturii și Cercetării

Monica BABUC, Ministru

„18” decembrie 2018

DECIZIA

Consiliului Național pentru Calificări
nr. 01 din 10 decembrie 2018

COORDONAT

Ministerul Sănătății, Muncii și
Protecției Sociale

Silvia RADE, Ministru

2018

STANDARD DE CALIFICARE

MOAȘĂ

Nivel 5 CNCRM

Domeniul de formare profesională

ÎNGRIJIREA BOLNAVILOR ȘI OBSTETRICĂ

FIȘA DE COORDONARE

Nr. crt.	Instituția/ organizația/ structura	Numele, prenumele persoanelor implicate	Funcția, gradul științific/didactic	Semnătura	Data
Membri ai grupului de lucru					
1.	IP Centrul de excelență în medicină și farmacie „Raisa Pacalo”	Cărăușu Marina	șef secție, grad didactic doi		
2.	IP Centrul de excelență în medicină și farmacie „Raisa Pacalo”	Sulima Tatiana	șef catedră Obstetrică și ginecologie, grad didactic unu		
3.	IP Centrul de excelență în medicină și farmacie „Raisa Pacalo”	Chitic Ludmila	profesor la disciplina Obstetrică și ginecologie cu nursing specific, grad didactic superior		
4.	IMSP Spitalul Clinic Municipal Nr.1	Calancea Ana	moașă, categoria superioară		
5.	IMSP Spitalul Clinic Municipal Nr.1	Bologan Ion	doctor în medicină, conferențiar universitar Catedra Obstetrică și ginecologie USMF “Nicolae Testemițanu”		11.11.18
Parteneri sociali					
1	Asociația Moașelor din Republica Moldova	Zavtoni Oxana	președintele asociației moașelor, moașă, categoria superioară în specialitate, șef secției CS pentru tineri, psiholog consultant		28.11.18
2	Centrul de educație medicală continuă a personalului medical și farmaceutic cu studii medii	Bologan Ludmila	director adjunct activitate practică profesoară la disciplina Obstetrică și ginecologie cu nursing specific, grad didactic superior		28.11.18
3.	IMSP Spitalul Clinic Municipal Nr.1	Ursachi Maria	asistenta medicală principală, categoria superioară în specialitate		28.11.18
4.	IMSP Institutul Mamei și Copilului	Opalco Igor	doctor în științe medicale, conferențiar cercetător, categoria superioară în specialitate		28.11.18
Comisia de validare					
1.	IMSP Spitalul Clinic Municipal Nr.1	Friptu Valentin	doctor habilitat în medicină, profesor universitar, șef catedră Obstetrică, ginecologie și reproducere umană asistată, Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „N. Testemițanu”, președinte Comisiei		04.12.18
2.	IMSP Institutul Mamei și Copilului	Greco Chiril	cercetător științific Laboratorului Științific Obstetrică, categoria unu specialitate		04.12.18
3.	IMSP Institutul Mamei și Copilului	Dobrea Svetlana	moașă principală, categoria superioară în specialitate.		X/11

FORMATUL CALIFICĂRII

Descrierea	Moașa este specialistul cu studii medicale postsecundare nonterțiare, cu formare specială în domeniul obstetricii și ginecologiei, care deține competențe în supravegherea, îngrijirea și consilierea femeilor în timpul sarcinii, nașterii și în perioada postnatală, acordă asistență medicală în sarcina și nașterea fiziologică, asigură îngrijirea femeilor cu afecțiuni ginecologice, evaluează și promovează sănătatea reproductivă în comunitate.
Scopul	Asigurarea pieții muncii cu specialiști competenți, care dețin cunoștințe practice și teoretice, abilități cognitive pentru a realiza o sarcină sau un ansamblu de sarcini corespunzătoare exigențelor profesionale specifice calificării Moașă. Calificarea obținută în cadrul domeniului este relevantă pe piața muncii la nivelul 5CNCRM/ 5 ISCED și permite specialistului să activeze în calitate de moașă, asigurând solicitările sistemului de sănătate din țară.
Grup/grupuri-țintă	Deținătorii diplomei de BAC, adulți, șomeri.
Modalități de formare	Formarea profesională la calificarea Moașă se realizează în cadrul învățământului medical postsecundar/postsecundar nonterțiar cu frecvență. Programul de formare a moașei include 5400 ore de formare teoretică și practică, perioada de formare practică reprezentând cel puțin 1/2 din perioada de formare cu o durată de 3 ani de studii. Componenta formativă de bază a programului de formare profesională sunt unitățile de curs, repartizate pe semestre și ani de studii, clasificate în procesul de formare profesională după obligativitate (obligatorii, opționale, la libera alegere) și categorie formativă (formare a competențelor profesionale generale, orientare socio-umanistică, fundamentale, de specialitate). Unitățile de curs obligatorii asigură pregătirea teoretică și practică în specialitate. Unitățile de curs opționale asigură constituirea traseului individual de formare profesională și perspectivele de angajare în câmpul muncii. Unitățile de curs la libera alegere asigură extinderea cunoștințelor și dezvoltarea unor aptitudini în domeniul de formare profesională ales sau în alte domenii adiacente. Instruirea teoretică și practică are ca scop formarea cunoștințelor, abilităților și competențelor profesionale necesare exersării profesiei Moașă. Procesul educațional este realizat de personalul didactic calificat în materie de asistență medicală în obstetrică și ginecologie, deținători de grade didactice și categorii/titluri științifice în specialitate. Instruirea se realizează atât în instituția de învățământ, cât și în instituții medico-sanitare de tip staționar și ambulator. Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale al Republicii Moldova aprobă prin ordin instituțiile medico-sanitare publice de stat, private și departamentale în calitate de bază pentru realizarea instruirii practice, cu care instituția de învățământ încheie Contracte de colaborare. Unitatea principală de măsură este creditul de studii. Un credit se acordă pentru 30 ore de activitate de învățare: de contact direct și activitate individuală. Creditele se acordă fiecărei unități de curs, stagiilor de practică, examenelor de absolvire și exprimă cantitatea de muncă sub toate aspectele ei (activități didactice, inclusiv lucrul individual). Creditele se acumulează pe parcursul semestrelor, anilor de studii și constituie 30 credite semestrial/60 credite anual, proporțional repartizate pe semestre și ani de studii.
Durata studiilor	3 ani
Condiții de acces	Accesul la studii se realizează în baza Diplomei de bacalaureat. Vârsta minimă pentru admiterea la studii 18 ani.
Cerințe speciale	Moașa trebuie să fie o persoană orientată spre acțiune conștiincioasă, serioasă, riguroasă în realizarea sarcinilor, capabilă să efectueze îndelungat aceleași tipuri de sarcini, cu amabilitate și cu un bun echilibru emoțional. <i>Aptitudini:</i> psihomotorii, senzoriale, digitale.

Certificarea	Diploma de studii profesionale tehnice postsecundare nonterțiare.
Dezvoltare profesională/proiectarea carierei	Posibilitatea de continuare a studiilor la programe de studii superioare de licență (nivelul 6 CNCRM/ 6 ISCED). În <i>cariera profesională</i> : Angajarea în câmpul muncii conform calificării atribuite. Conform actelor normative în vigoare, după 1-5 ani de activitate profesională, specialistul poate solicita prin cerere atribuirea consecutivă a categoriei în specialitate II, I, superioară. În funcție de cunoștințe, abilități, atitudini, sârguință, perseverență poate avansa în funcție: moașă principală. Deținătorii calificării Moașă pot opta pentru educație profesională continuă în cadrul cursurilor de specializare.
Oportunități de angajare în câmpul muncii	Moașă se poate angaja în instituții medico-sanitare publice și private, de tip staționar și ambulator, care prestează servicii medicale curative, profilactice și diagnostice în obstetrică și ginecologie.
Cerințe legale speciale	Respectarea documentelor legislative și reglementative din domeniul de activitate; Respectarea actelor normative de securitate și sănătate în muncă; Respectarea datelor cu caracter personal.

Capitolul 1. INTRODUCERE ÎN DOMENIUL DE FORMARE PROFESIONALĂ

1.1 Descrierea generală a domeniului de formare profesională

Programul de formare profesională calificarea Moașă, este în concordanță cu:

– *Nomenclatorul domeniilor de formare profesională, al specialităților și calificărilor pentru învățământul profesional tehnic postsecundar și postsecundar nonterțiar*, Domeniul general de studii – 9. Sănătate și asistență socială, Domeniul de educație – 91. Sănătate, Domeniul de formare profesională - 913. Îngrijirea bolnavilor și obstetrică cu codul calificării 91320 Moașă și la Cadrul Național al Calificărilor RM. Rezultatele învățării corespund nivelului 5 CNCRM.

– *Clasificatorul Ocupațiilor al Republicii Moldova* (CORM 006 - 14), subgrupa majoră 22- *Specialist în domeniul sănătății*, grupa minoră 222 - *Asistent medical generalist și moașă*, grupa de bază 2222 - *Moașă*, codul ocupației 222201, titlul ocupației Moașă.

– Competențele profesionale ale *moașei* sunt racordate la prevederile *Directivei UE și a Consiliului European de recunoaștere a calificării profesionale* (2013/55/UE din 20.11.2013), *Ghidul EFN* pentru implementarea Articolului 31 al Directivei 2013/55/UE, *Directiile Strategice Europene pentru fortificarea nursing-ului și moșitului în vederea realizării Obiectivelor Strategiei Sănătate-2020*.

1.2 Caracteristicile-cheie ale domeniului de formare profesională

Caracteristicile cheie ale domeniului	
Nivelul de calificare	Profesional tehnic postsecundar nonterțiar 5 CNCRM (nivelul 5 ISCED)
Tipul programului de studii	Învățământ profesional tehnic postsecundar nonterțiar.
Forma de organizare	Învățământ cu frecvență
Volumul studiilor	180 credite (SNCS) / 5400 ore
Stagii de practică	Stagiile de practică sunt o componentă obligatorie a programului de formare, care se organizează și se desfășoară conform prevederilor regulamentare în vigoare și Curricula stagiilor de practică. Tipurile, perioada, durata și locul desfășurării

	stagiilor de practică sunt stabilite în Planul de învățământ, în corespundere cu rezultatele învățării, competențele profesionale formate, forma de organizare. Programul de studii calificarea Moașă include următoarele stagii de practică: • Practica de inițiere în nursing. • Stagiul practic de specialitate nr. I - <i>Îngrijirea gravidelor în staționar.</i> • Stagiul practic de specialitate nr. II - <i>Îngrijiri individualizate parturientelor și lăuzelor.</i> • Stagiul practic de specialitate nr. III - <i>Îngrijiri individualizate în sarcină patologică.</i> • Practica ce precede proba de absolvire. Stagiile de practică se realizează în instituții medicale de tip staționar și/sau ambulator de stat, departamentale sau private, cu care sunt încheiate contracte/acorduri de colaborare, care întrunesc cerințele de organizare și realizare a curricula stagiilor practice.
Modalități de examinare și evaluare	Procesul de evaluare la programul de formare se realizează în conformitate cu documentele normativ privind evaluarea în învățământul profesional tehnic aprobate de MECC RM. Procesul de evaluare asigură legătura dintre obiectivele curriculare și rezultatele învățării. Evaluarea competențelor obținute de către elevi și a finalităților de studii se realizează prin: – <i>evaluare inițială</i>, care se realizează la început de lecție, capitol, curs; – <i>evaluare curentă</i> desfășurată pe tot parcursul studiilor în cadrul lecțiilor teoretice, practice, studiului individual ghidat de profesor; – <i>evaluare sumativă</i>, la sfârșit de semestru prin examene (probe scrise/practice/orale/la calculator sau combinate) sau teze semestriale; – <i>evaluare finală</i>, la finalizarea programului de formare profesională inițială, examen complex: probă scrisă, probă practică și probă orală. Formele și criteriile de evaluare sunt stipulate în Planul de învățământ, curricula disciplinară/modulară la unitățile de curs și Regulamentul cu privire la organizarea și desfășurarea procesului educațional în baza Sistemului de Credite de Studii Transferabile. Evaluarea rezultatelor învățării se face cu note întregi de la „1” la „10” și, după caz, cu calificative „excellent”, „foarte bine”, „bine”, „satisfăcător”, „nesatisfăcător”, „admis”, „respins” sau prin descriptori. Evaluarea curentă se efectuează în conformitate cu specificul unității de curs, volumul și durata studierii acesteia. Evaluarea curentă se poate realiza prin: chestionare orală, lucrare scrisă, testare, demonstrarea manoperei practice, referat, interviu, portofoliu, evaluare asistată de calculator etc. Pe parcursul semestrului/anului de studii se recomandă diversificarea formelor și metodelor de evaluare curentă cu antrenarea elevilor în formarea abilităților de autoevaluare și evaluare reciprocă. Evaluarea sumativă la final de semestru se va realiza prin examene sau teze cu note. Acordarea creditelor de studii se efectuează concomitent cu obținerea notei finale promovabile la unitatea de curs și se înregistrează în documentația de studii. Creditele de studii se acordă cel puțin pentru nota de promovare 5,00. Evaluarea stagiilor de practică se realizează atât în perioada de desfășurare, cât și la finalizarea acestei activități. Elevul, la finalizarea stagiului de practică, prezintă conducătorului de practică din cadrul instituției de învățământ/comisiei de evaluare: Agenda formării profesionale, Portofoliul stagiului de practică și susține public Raportul stagiului de practică. Modalitatea de evaluare a stagiului de practică și de susținere a Raportului este prevăzută în Regulamentul-cadru privind organizarea și desfășurarea stagiilor de practică în ÎPT postsecundar și postsecundar nonterțiar, aprobat de Ministerul Educației, Culturii și Cercetării al Republicii Moldova și curriculum-ul stagiului de practică.
Modalitate de	Evaluarea finală – <i>Examenul de calificare</i> , se organizează și se desfășoară în

evaluare finală	conformitate cu prevederile Regulamentului de organizare și desfășurare a examenului de calificare, aprobat de Ministerul Educației, Culturii și Ceretării al Republicii Moldova și Planului de învățământ în vigoare la Specialitatea Obstetrică, calificarea Moașă, aprobat de Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale al Republicii Moldova și Ministerul Educației, Culturii și Ceretării al Republicii Moldova. Regulamentul de organizare și desfășurare a examenului de calificare prevede formele și modalitățile de evaluare a finalităților de studii, exprimate în competențe profesionale generale și competențe profesionale specifice. Evaluarea finală are caracter complex, multidimensional.
Titlu/calificarea acordată	Moașă
Organ responsabil de adoptarea deciziei privind autorizarea de funcționare provizorie/ acreditarea pro-gramelor de formare profesională	Guvernul Republicii Moldova Agenția Națională de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare Ministerul Educației, Culturii și Cercetării al Republicii Moldova

1.3. ECHIVALAREA CU CALIFICĂRI DIN ALTE STATE

La elaborarea Standardului de calificare Moașă au fost luate în considerare recomandările documentelor internaționale:

- *Directiva UE de recunoaștere a calificării profesionale* (2013/55/ din 20.11.2013);
- *Ghidul EFN pentru implementarea articolului 31 al Directivei 2013/55/UE privind recunoașterea calificărilor profesionale;*
- *Health 2020 policy framework and strategy*. EUR/RC62/8. Copenhagen, WHO Regional Office for Europe. Regional Committee for Europe. Sixty-second session. Malta, 10-13 september, 2012;
- Професиональный стандарт Специалист в области акушерского дела (акушерка), Минтруд России 2016;
- *Cadrul de calificare european – o coordonare a proceselor de la Bologna, Kopenhaga și Lisabona: Studiu de lungă durată*. Sursa: KOH (2001) 678 endg. din 21.11.2001;
- *Framework for Action on Interprofessional Education and Collaborative Practice*. Geneva, WHO, 2010;
- *Munich Declaration. Nurses and midwives: A Force for Health*, 2000, Copenhagen, WHO Regional Office for Europe, 2000.

Programul de formare profesională *Moașă* reflectă prevederile documentelor europene cu privire la formarea *moașelor* și asigură încadrarea lor în instituțiile medico-sanitare publice și private, de tip staționar (spitale de nivel primar, secundar, terțiar) și de tip ambulator (asociații medico-teritoriale, centre medicilor de familie, oficii a medicului de familie, centre de sănătate), care prestează servicii medicale curative, diagnostice și profilactice în domeniul obstetricii și ginecologiei.

Standardizarea competențelor în domeniul moșitului va avea următorul impact:

- va micșora morbiditatea maternă în RM prin acordarea unei asistențe medicale calitative cu promovarea multilaterală în comunitate a planificării unei familii sănătoase,
- va contribui semnificativ la reducerea mortalității materne înalte, precum și ameliorarea stării sănătății societății în general,

–va asigura un număr suficient de moașe bine instruite și antrenate pentru a servi nevoile populației în problemele Sănătății Reprodusei,

–va asigura îngrijirii calificate în sarcină, deoarece în ultimii ani numărul sarcinilor asociate cu unele complicații a crescut evident din cauza influenței negative a factorilor nocivi ecologici, genetici, stării sociale – asupra funcției de reproducere a femeii.

–va asigura ocrotirea sănătății mamei și copilului și existența unei națiuni sănătoase prin comunicare, consiliere și educație pentru sănătate.

Capitolul 2. CALIFICĂRI ȘI OCUPAȚII

2.1. DESCRIEREA SUCCINTĂ A CALIFICĂRI

Calificarea obținută în cadrul domeniului este relevantă pe piața muncii pentru nivelul 5 ISCED/5 CNCRM și permite specialistului să activeze în calitate de moașă, realizând următoarele sarcini:

–recunoașterea și evaluarea situațiilor de îngrijire a gravidelor, parturientelor, lăuzelor, bolnavelor cu afecțiuni ginecologice conform patologiei și nevoilor de sănătate,

–asistarea nașterii fiziologice,

–participarea în diagnosticarea medicală și tratament,

–acordarea asistenței medicale de urgență în diverse stări patologice conform Protocoalelor Clinice Naționale,

–comunicarea, consilierea și susținerea pacientelor în problemele relevante de sănătate și sociale,

–aplicarea principiilor de îngrijire în baza criteriilor de țin de cadrul juridic, economic și ecologic,

–aplicarea îngrijirilor orientate spre pacient,

–activitatea în parteneriat în grup și în echipă,

–autoinstruirea și educația profesională continuă în depășirea provocărilor profesionale,

–promovarea imaginii pozitive și a dezvoltării profesiei de moașă în contextul social.

2.2 LISTA OCUPAȚIILOR TIPICE

Nivelul calificării	Domeniul de formare profesională (specialitatea, conform Nomenclatorului)	Ocupații tipice conform CORM
5 CNCRM	Specialitatea Obstetrică Calificarea: Moașă	2222201 Moașă

Capitolul 3. DESCRIEREA REZULTATELOR ÎNVĂȚĂRII

3.1. DESCRIEREA REZULTATELOR ÎNVĂȚĂRII ÎN TERMENI DE COMPETENȚE TRANSVERSALE ȘI COMPETENȚE PROFESIONALE GENERALE

Rezultatele învățării sunt descrise în termeni de competențe transversale și profesionale, ce corespund descriptorilor de nivel din Cadrul Național al Calificărilor din Republica Moldova (CNCRM), Cadrul European al Calificărilor (EQF).

Competențe transversale – CT	
Descriptori generali ai competențelor	Descriptori de nivel a competențelor

CT 1 Autonomie și responsabilitate	1.1 Autocunoașterea și autorealizarea în plan profesional și personal. 1.2 Aplicarea cadrului legal și normativ în activitatea lucrătorului medical, în instituțiile medicale din domeniul ocrotirii sănătății. 1.3 Aplicarea conceptelor de calitate în domeniul profesional. 1.4 Asumarea responsabilității pentru dezvoltarea eficientă a sistemului de promovare a sănătății. 1.4 Crearea condițiilor de muncă și asigurarea regimului igienic, antiepidemic și de securitate a muncii. 1.5 Gestionarea corectă și în termeni stabiliți a documentelor medicale cu utilizarea TIC, cu referire la activitatea sistemului medical.
CT 2 Interacțiune socială	2.1 Stabilirea și realizarea necesităților de îngrijire în echipa multidisciplinară cu elaborarea conceptului de tratament și îngrijire. 2.2 Delimitarea responsabilităților individuale cu implicarea altor experți în scopul realizării eficiente a procesului de îngrijire. 2.3 Comunicarea eficientă în limba oficială a statului în diverse situații socio-profesionale în echipa multidisciplinară. 3.4 Utilizarea unei limbi moderne la nivel de comunicare profesională. 2.5 Promovarea sănătății la nivelul comunității. 2.6 Comunicarea interactivă cu toți actorii de la nivelul comunității în depășirea situațiilor de criză și conflict.
CT 3 Dezvoltare personală și profesională	3.1. Poziționarea asistentului medical în contextul profesiilor din domeniul sănătății. 3.2 Respectarea principiilor de bază ale eticii și deontologiei medicale în cadrul activității profesionale a asistentului medical. 3.3 Identificarea problemelor de sănătate și promovarea autonomiei în îngrijirile medicale. 3.4 Identificarea și promovarea necesităților de autoinstruire și de învățare pe parcursul întregii vieți, cu aplicarea elementelor de cercetare în nursing.
Competențe profesionale generale – CPG	
GPG1. Aplicarea principiilor de îngrijire în baza criteriilor ce țin de cadrul juridic, economic și ecologic.	
GPG2. Autoinstruirea și educația profesională continuă în depășirea provocărilor profesionale.	
GPG3. Comunicarea, consilierea și susținerea pacienților în problemele relevante de sănătate și sociale.	
GPG4. Activitatea în parteneriat în bază de cooperare și colaborare în echipă.	

3.2. Descrierea extinsă a rezultatelor învățării

Competențe profesionale	Rezultatele învățării		Nivel minim de recunoaștere/ evaluare	Module/ discipline formatoare de competențe
	Cunoștințe	Abilități		
1. Acordarea asistenței medicale necesare gravidelor, parturientelor, lăuzelor, nou-născutului conform nevoilor de sănătate în baza cunoștințelor științifice actuale.	Cunoașterea: • Structurii și funcțiilor organelor genitale. • Semnelor diagnosticului sarcinii precoce și tardive. • Semnelor evoluției fiziologice a sarcinii, nașterii	Capacitatea de a: • Aplica cadrul legal și normativ din domeniul muncii și ocrotirii sănătății în activitatea autonomă și delegată desfășurată în instituțiile medicale. • Gestiona	• Respectă cadrul legal și normativ din domeniul muncii și ocrotirii sănătății în activitatea curentă. • Gestionează actele și documentele medicale. • Recunoaște semnele evoluției	• Anatomia și fiziologia omului • Bazele științei nursing • Bacteriologie, virusologie și parazitologie medicală • Igiena generală. • Farmacologie generală • Îngrijiri medicale individualizate

	și perioadei postpartum. • Principiilor de supraveghere și îngrijire gravidei, parturientei, lăuzei sănătoase și nou-născutului sănătos. • Principiilor acordării asistenței în naștere fiziologică. • Principiilor de consiliere în pregătirea psihoemoțională a gravidei și membrilor familiei ei către naștere. • Metodelor examenului paraclinic, de laborator, instrumental și funcțional. • Nevoilor fundamentale ale ființei umane. • Măsurilor de îngrijiri medicale conform standardelor aprobate (Protocoalele Naționale și instituționale, Procedurilor Operaționale, Algoritmilor/standardelor deprinderilor practice, etc).	documentația medicală de supraveghere și îngrijire gravidei, parturientei, lăuzei. • Asigura procesul de internare și externare a gravidei, parturientei, lăuzei. • Efectua diagnosticul sarcinii precoce și tardive. • Aprecia starea intrauterină a fătului. • Aprecia starea generală gravidei, parturiente, lăuzei. • Participa la pregătirea gravidei, parturiente, lăuzei, pentru examinare clinică, paraclinică de laborator, instrumentală și funcțională. • Efectua recoltare, documentare și transportare a produselor biologice și patologice pentru investigații de laborator. • Realiza ședințele de pregătire psihoemoțională a gravidei și membrilor familiei ei către naștere. • Acorda asistență în naștere fiziologică. • Organiza și aplica îngrijiri medicale necesare parturientelor, lăuzelor sănătoase.	sarcinii fiziologice, nașterii și perioadei postpartum.	• Medicina socială și management • Asistența antenatală cu nursing specific • Puericultură și neonatologie cu nursing specific • Asistența intranatală și postnatală cu nursing specific • Pediatrie generală cu nursing specific • Asistența medicală primară • Dermatovenerologie cu nursing specific • Neonatologie • Controlul și supravegherea infecției nosocomiale • Nutriție umană cu siguranța alimentelor • Siguranța pacienților • Utilizarea calculatorului și tehnologia comunicațiilor în specialitate • Limba latină cu terminologie medicală
--	--	---	--	--

		• Aplica măsuri de îngrijire a nou – născutului sănătos în maternitate.		
2. Aplicarea îngrijirilor medicale orientate spre pacient și evaluarea calității îngrijirilor.	Cunoașterea: • Structurii și funcțiilor organelor și sistemelor de organe. • Semnelor și sindroamelor principale în afecțiunile patologice somatice, obstericale, contagioase. • Metodelor examenului paraclinic, de laborator, instrumental și funcțional. • Consilierii privind profilaxia afecțiunilor/ patologiilor somatice, obstericale, contagioase. • Componentelor și etapele planului de îngrijire. • Intervențiilor autonome și delegate ale moașei în diverse stări patoloice acute și cronice somatice, obstericale, contagioase. • Procedeele de evaluare și monitorizare a stării gravidei, parturientei, lăuze în afecțiunile patologice somatice, obstericale, contagioase. • Procedeele de	Capacitatea de a: • Interna și externa gravida, parturienta, lăuza cu diferite stări patologice. • Aprecia starea generală a gravidei, parturientei lăuzei • Aprecia starea intrauterină a fătului. • Acorda intervențiile de îngrijire în diverse stări patologice acute și cronice, complicații posibile gravidei, parturientei, lăuzei. • Consilia privind profilaxia afecțiunilor/ patologiilor somatice, obstericale, contagioase. • Aprecia starea intrauterină a fătului. • Participa la pregătirea gravidei, parturiente, lăuzei, pentru examinare clinică, paraclinică de laborator, instrumentală și funcțională. • Efectua recoltare, documentare și transportare a produselor biologice și patologice pentru investigații de	• Evaluează problemele de sănătate a gravidei, parturientei, lăuzei. • Pregătește gravida, parturienta, lăuza și necesarul pentru recoltarea, ambalarea, documentarea, transportarea prelevatelor. • Reorganizează locul conform protocoalelor/ algoritmilor deprinderilor practice.	• Anatomia și fiziologia omului • Bazele științei nursing • Farmacologie generală • Îngrijiri medicale individualizate • Asistența antenatală cu nursing specific • Semiologie medicală și pneumologie cu nursing specific • Asistența intranatală și postnatală cu nursing specific • Cardiologie, gastroenterologie și nefrologie cu nursing specific • Sarcina patologică și urgențe obstetricale cu nursing specific • Hematologie, endocrinologie și reumatologie cu nursing specific • Maladii infecțioase la copii cu nursing specific • Patologia extragenitală și sarcina cu nursing specific • Oftalmologie cu nursing specific • Sănătate mintală și narcologie cu nursing specific • Boli metabolice cu nursing specific • Boli infecțioase cu nursing specific I • Boli infecțioase cu nursing specific II • Otorinolaringologie cu nursing specific • Controlul și supravegherea infecției nosocomiale • Nutriție umană cu

	evaluare și monitorizare a stării intrauterine a fătului • Măsurilor de îmbunătățire a calității serviciilor de îngrijiri medicale acordate. • Conduitei gravidei, parturientei, lăuzei conform standardelor aprobate (Protocolurile Naționale și instituționale, Procedurilor Operaționale, Algoritmilor/standardelor a deprinderilor practice, etc).	laborator • Participa în acordarea asistenței în naștere patologică • Pregăti parturienta, lăuza pentru intervenții obstetrice. • Aplica îngrijirea parturientelor, lăuzelor după intervenții obstetrice • Comunica eficient cu susținerea psihologică și informarea adecvată a gravidei, parturientei, lăuzei în dependență de diagnostic, situație clinică. • Evalua rezultatele îngrijirilor și a ajusta continuu îngrijirile la necesitățile a gravidei, parturientei, lăuzei.		siguranța alimentelor • Siguranța pacienților • Radiologie și imagistică • Utilizarea calculatorului și tehnologia comunicațiilor în specialitate
3. Acordarea asistenței medicale necesare bolnavilor cu afecțiuni ginecologice conform nevoilor de sănătate în baza cunoștințelor științifice actuale.	Cunoasterea: • Sindroamelor cardinale în ginecologie • Metodelor de examinare în ginecologie • Problemelor de sănătate și prioritizarea lor. • Semnelor și sindroamelor principale în afecțiunile ginecologice. • Componentelor examenului paraclinic: de laborator, instrumental și funcțional. • Componentelor de îngrijire a bolnavilor cu	Capacitatea de a: • Participa la procesul de diagnosticare medicală și realizare a măsurilor curative la bolnave cu afecțiuni ginecologice. • Gestiona documentația medicală de supraveghere și îngrijire a bolnavei cu afecțiuni ginecologice. • Utiliza metodele moderne de recoltare, documentare și transportare a	• Evaluează problemele de sănătate a pacienței cu afecțiuni ginecologice. • Gestionează documentația medicală de supraveghere și îngrijire a bolnavei cu afecțiuni ginecologice. • Pregătește pacienta cu afecțiuni ginecologice și necesarul pentru recoltarea, ambalarea, documentarea, transportarea prelevatelor.	• Anatomia și fiziologia omului • Bacteriologie, virusologie și parazitologie medicală • Bazele științei nursing • Igiena generală • Farmacologie generală • Îngrijiri medicale individualizate • Asistența antenatală cu nursing specific • Asistența intranatală și postnatală cu nursing specific • Ginecologie cu nursing specific • Semiologie chirurgicală generală cu nursing specific • Dermatovenerologie

	afecțiuni ginecologice. • Măsurilor de îngrijiri medicale conform standardelor aprobate (Protocoalele Naționale și instituționale, Procedurilor Operaționale, Algoritmilor/standardelor a deprinderilor practice, etc).	produselor biologice pentru investigații de laborator (bacteriologice, bacteriologice, citologice, clinice, biochimice). • Identifica problemele de sănătate și aplica măsurile de îngrijiri bolnavei cu afecțiuni ginecologice. • Aplica măsurile de îngrijire paliativă a pacientelor cu tumori maligne ale organelor genitale în viziunea Protocoalelor Clinice Naționale în vigoare. • Pregăti bolnavele pentru intervenții ginecologice și aplica îngrijiri a pacientei în perioada post-operatorie. • Aplica intervențiile autonome, delegate și planificate în baza standardelor profesionale cu susținerea psihologică și informarea adecvată a pacienților. • Gestionarea medicamentelor, materialele consumabile și deșeurile.		cu nursing specific • Patologia chirurgicală cu nursing specific • Boli infecțioase cu nursing specific I • Boli infecțioase cu nursing specific II • Anestezie și terapie intensivă cu îngrijirea bolnavului critic • Bazele reabilitării medicale • Controlul și supravegherea infecției nosocomiale • Siguranța pacienților • Supravegherea și controlul maladiilor netransmisibile • Îngrijiri paliative • Radiologie și imagistică • Utilizarea calculatorului și tehnologia comunicațiilor în specialitate
4. Acordarea asistenței medicale de urgență în diverse stări patologice obstetricale și	Cunoașterea: • Structurii și funcțiilor organelor genitale. • Semnelor de urgență în patologiile	Capacitatea de a: • Evalua starea de sănătate a gravidei, parturientei, lăuzei cu determinarea și aplicarea	• Evaluarea și menținerea indicilor vitali. • Aplică măsurile asistenței de urgență conform standardelor	• Anatomia și fiziologia omului • Bazele științei nursing • Farmacologie generală • Îngrijiri medicale individualizate

ginecologice conform Protocoalelor Clinice Naționale.	somatice, chirurgicale, pediatrie, obstetricale, contagioase • Procedeele de evaluare și monitorizare a stării gravidei, parturientei, lăuzei. • Procedeele de evaluare și monitorizare a stării intrauterine a fătului • Algoritmilor de acordare a asistenței medicale de urgență în sarcină, naștere, postpartum și afecțiuni ginecologice conform Ghidurilor de Perinatologie, Protocoalelor Clinice Naționale și Instituționale actualizate în limita competenței moașei.	măsurilor medicale necesare pentru susținerea funcțiilor vitale până la sosirea medicului. • Participa la pregătirea gravidei, parturiente, lăuzei, pentru examinare clinică, paraclinică de laborator, instrumentală și funcțională. • Efectua recoltare, documentare și transportare a produselor biologice și patologice pentru investigații de laborator • Participa în acordarea asistenței în naștere patologică în lipsa medicului. • Pregăti parturienta, lăuza pentru intervenții obstetricale • Aplica îngrijirea parturientelor, lăuzelor după intervenții obstetricale • Realiza asistență medicală de urgență adecvată situațiilor în sarcină, naștere și post-partum conform Ghidurilor de Perinatologie și Protocoalelor Clinice Naționale actualizate în limita competenței moașei. • Aplica tehnicile	aprobate până la sosirea medicului.	• Sarcina patologică și urgențe obstetricale cu nursing specific • Semiologie chirurgicală generală cu nursing specific • Patologia chirurgicală cu nursing specific • Anestezie și terapie intensivă cu îngrijirea bolnavului critic • Controlul și supravegherea infecției nosocomiale • Siguranța pacienților • Radiologie și imagistică • Utilizarea calculatorului și tehnologia comunicațiilor în specialitate
---	---	---	--	---

		de evaluare a parametrilor vitali. • Acorda asistență în naștere la domiciliu. • Examina nou-nascutul cu utilizarea tehnicilor de evaluare a parametrilor vitali și inițierea măsurilor de reanimare în caz de nevoie.		
5. Promovarea modului sănătos de viață în sănătatea reproducerei.	Cunoașterea: • Elementelor de comunicare verbală și paraverbală • Tipurilor de comportamente în comunicare • Avantajelor comportamentului asertiv în comunicare și tehnicii de construire a mesajelor pozitive • Metodelor contemporane de contracepție. • Etapelor de consiliere conform pașilor AJUTOR la alegerea metodelor de contracepție. • Metodelor de profilaxie a patologiilor obstetrice, ginecologice.	Capacitatea de a: • Realiza consilierea pacientelor la alegerea metodei de contracepție; • Planifica și realiza ședințele de pregătire psihoemoțională a gravidei și membrilor familiei ei către naștere; • Realiza consilierea pacientelor în cadrul implementării programelor de screening a cancerului de col uterin și depistării precoce a patologiei glandei mamare; • Realiza consilierea pacientelor în prevenirea infecțiilor/ITS ale organelor genitale, inclusiv HIV/SIDA.	• Practică doar întrebările și ascultarea. • Oferă soluții standard. • Expune informația. • Respectă drepturile pacientei.	• Utilizarea calculatorului și tehnologia comunicațiilor în specialitate • Comunicare și psihologie medicală • Bazele științei nursing • Medicina socială și management • Asistența antenatală cu nursing specific • Asistența intranatală și postnatală cu nursing specific • Sarcina patologică și urgențe obstetrice cu nursing specific • Planificarea familiei • Patologia extragenitală și sarcina cu nursing specific • Semiologie chirurgicală generală cu nursing specific • Promovarea sănătății • Limba română cu terminologie medicală (alol) • Nutriție umană cu siguranța alimentelor • Îngrijiri paliative • Managementul proiectelor de sănătate

Notă: Aceste activități se efectuează în funcție de domeniul de activitate profesională și dotarea instituției medicale unde î -și desfășoară activitatea Moașa.

3.3 Corelația rezultatele învățării – curriculum

Nr. crt.	Codul	Module/ Discipline	Credite	Competențe profesionale generale și specifice									
				CPG 1	CPG 2	CPG 3	CPG 4	CPS 1	CPS 2	CPS 3	CPS 4	CPS 5	
Componenta de formare a competențelor profesionale generale													
1.	G.01.O.001	Utilizarea calculatorului și tehnologia comunicațiilor în specialitate	2				*	*					*
2.	G.01.O.003	Comunicare și psihologie medicală	2		*	*		*	*				*
3.	G.02.O.005	Limba străină cu terminologie medicală	2			*		*					*
4.	G.05.O.006	Medicina calamităților și protecția civilă	2	*									*
Componenta de orientare socio-umanistică													
5.	U.01.O.007	Sociologie și legislație în sănătate	2	*				*					
6.	U.03.O.010	Filosofie	2			*	*						
7.	U.01.O.008	Limba latină cu terminologie medicală	2					*	*	*			
8.	U.02.O.009	Bazele antreprenoriatului	2	*									*
Componenta fundamentală													
9.	F.01.O.011	Anatomia și fiziologia omului	8	*	*	*		*	*	*	*	*	*
10.	F.01.O.012	Bacteriologie, virusologie și parazitologie medicală	4					*		*	*	*	*
11.	F.01.O.013	Bazele științei nursing	8		*	*		*	*	*	*	*	*
12.	F.01.O.014	Igiena generală	4	*		*		*		*			
13.	F.01.O.015	Farmacologie generală	3					*	*	*	*		
14.	F.01.O.016	Genetica medicală	3					*		*			*
15.	F.01.O.017	Îngrijiri medicale individualizate	5		*	*		*	*	*	*		
16.	F.01.O.018	Medicina socială și management	2	*		*							
Componenta de specialitate													
17.	S.02.O.019	Asistența antenatală cu nursing specific	8	*		*	*	*	*	*	*	*	*
18.	S.03.O.020	Semiologie medicală și pneumologie cu nursing specific	3					*	*				*
19.	S.03.O.021	Puericultură și neonatologie cu nursing specific	5		*			*	*		*	*	*
20.	S.03.O.022	Asistența intranatală și postnatală cu nursing specific	4					*	*		*	*	*
21.	S.04.O.023	Cardiologie, gastroenterologie și nefrologie cu nursing	5		*			*	*		*	*	*

		specific											
22.	S.04.O.024	Pediatrie generală cu nursing specific	4			*	*	*					*
23.	S.04.O.025	Sarcina patologică și urgențe obstetricale cu nursing specific	5		*			*	*		*	*	
24.	S.04.O.026	Sănătatea reproducerii	3		*			*	*				*
25.	S.05.O.027	Hematologie, endocrinologie și reumatologie cu nursing specific	5			*	*		*		*	*	
26.	S.05.O.028	Maladii infecțioase la copii cu nursing specific	4		*	*			*	*			
27.	S.05.O.029	Patologia extragenitală și sarcina cu nursing specific	4			*			*		*	*	
28.	S.03.O.050	Ginecologie cu nursing specific	4			*				*	*	*	
Componenta opțională de specialitate													
29.	S.03.A.031	Asistența medicală primară	4			*		*			*	*	
		Neurologie cu nursing specific				*		*			*	*	
30.	S.03.A.032	Semiologie chirurgicală generală cu nursing specific	4			*				*	*	*	
		Oftalmologie cu nursing specific				*	*	*	*				
31.	S.03.A.033	Dermatovenerologie cu nursing specific	3						*	*			*
		Sănătate mintală și narcologie cu nursing specific				*		*	*				
32.	S.04.A.034	Patologia chirurgicală cu nursing specific	4			*			*	*	*		
		Boli metabolice cu nursing specific				*		*				*	
33.	S.04.A.035	Boli infecțioase cu nursing specific I	3			*				*			*
		Sănătatea mediului		*	*	*							
34.	S.05.A.036	Anestezie și terapie intensivă cu îngrijirea bolnavului critic	3			*			*	*	*		
		Biochimie clinică				*		*	*	*			
35.	S.05.A.037	Boli infecțioase cu nursing specific II	4			*				*			*
		Otorinolaringologie cu nursing specific						*					
36.	S.05.A.038	Bazele reabilitării medicale	3			*				*			*
		Neonatologie				*		*			*		
Componenta la liberă alegere													
37.	U.01.L.039	Pedagogie	2		*	*							*
		Limba română cu terminologie medicală		*		*	*						

Standard de calificare: Moașă

Nivelul 5 CNCRM

Domeniul de formare profesională: Îngrijirea bolnavilor și obstetrică

Aprobat prin OMECC nr. 1871/2018

învățământul profesional tehnic. Obiectivele programului sunt corelate cu documentele europene din domeniul moșitului: Directiva UE de recunoaștere a calificării profesionale (2013/55/din 20.11.2013), Ghidul EFN pentru implementarea Articolului 31 al Directivei 2013/55/UE, Direcțiile Strategice Europene pentru fortificarea nursing-ului și moșitului în vederea realizării Obiectivelor Strategiei Sănătate-2020.

Planul de învățământ la calificarea *Moașă*, elaborat în corespundere cu Planul - cadru pentru ÎPT postsecundar și postsecundar nonterțiar în baza SCST, vizând baza legislativă și normativă, numărul de credite (180 credite), structura, compartimentele, componentele: *temporară* (calendarul anului de studii), *formativă* (unitățile de curs, repartizate pe semestre și ani de studii, care după gradul de obligativitate și posibilitatea de alegere se împart în: obligatorii (cod O), opționale (cod A), la libera alegere (cod L), de *acumulare* (creditele de studii acumulate prin evaluări succesive a unităților de curs, prevăzute în Planul de învățământ și validate prin rezultatele învățării) și *de evaluare* (tipurile și modalitățile de evaluare a finalităților studii, exprimate în competențe cheie și profesionale).

Creditele sunt acordate pentru fiecare unitate de curs, pentru stagiile de practică, examenele de absolvire și exprimă cantitatea de muncă sub toate aspectele ei (activități didactice, inclusiv lucrul individual). Creditele se acumulează pe parcursul semestrelor și anilor de studii, constituie 60 credite anual și 30 credite semestrial, care sunt proporțional repartizate pe ani de studii și semestre.

Elevii care au realizat integral Planul de învățământ sunt admiși la susținerea examenului de calificare prin ordinul directorului, în baza deciziei Consiliului profesoral. Examenul de calificare are caracter complex, multidimensional și se realizează etapizat.

Capitolul 5. CRITERII DE EVALUARE A CALIFICĂRII

Nr.	Criterii	Descriptori
1.	Condiții de admitere pentru evaluarea finală	Dreptul de a susține Examenul de calificare îl au candidații care au finalizat integral programul de formare profesională, cu situația academică încheiată, în conformitate cu prevederile Planului de învățământ în vigoare, pentru programul de formare și promoția respectivă.
2.	Modalitatea de evaluare finală	Examen de calificare.
3.	Condiții de realizare a evaluării finale	Evaluarea competențelor profesionale, solicitate absolventului la programul de formare profesională, conform Cadrului Național al Calificărilor din Republica Moldova, se realizează prin intermediul Examenului de calificare. Examenul de calificare se realizează în instituția de învățământ prin probă scrisă, proba practică, proba orală. Examenul se organizează conform prevederilor curriculare aprobate de MECC al RM și MSMPS al RM, în scopul evaluării finalităților de studiu rezultate învățării acestora, conform CNCRM și certificării competențelor profesionale printr-un act de studii. Examenul de calificare se organizează și se desfășoară în baza următoarelor principii: – <i>Evaluare validă</i> - toate părțile au încredere că prin calificarea atribuită, candidatul atinge nivelul de cunoștințe, abilități și competențe descrise în rezultatele învățării conform calificării. – <i>Evaluare credibilă</i> - candidații cu aceeași calificare, care au atins același standard, indiferent de instituția în care au învățat, de resursele de care au beneficiat și indiferent de perioada de desfășurare a evaluării.

		– <i>Evaluare transparentă și echitabilă</i> - competențele profesionale sunt evaluate în mod echitabil. – <i>Evaluare accesibilă</i> - candidații sunt siguri că pot fi admiși la evaluare, indiferent de circumstanțele lor personale. – <i>Evaluare ușor de gestionat</i> - procesele și sarcinile trebuie concepute astfel, încât evaluarea să poată fi efectuată eficient din punct de vedere al costurilor și rezultatelor. Examenul de calificare poate fi organizat prin proba de evaluare: în scris, practic, oral, prin susținerea unei activități specifice domeniului de formare profesională, astfel încât să fie evaluate finalitățile de studiu/rezultatele învățării conform CNCRM. Subiectele se elaborează de Comisii de elaborare a subiectelor, formate din cadre didactice, certificate prin formare continuă în domeniul evaluării finalităților de studii în IPT și reprezentanți ai agenților economici din domeniului calificării.
4.	Cerințe generale față de modalitatea de evaluare și instrumentele utilizate în evaluare	Subiectele din cadrul Examenului de calificare cuprind materia studiată la unitățile de curs fundamentale și de specialitate și impun candidaților demonstrarea capacităților de aplicare, analiză, sinteză, de generalizare și abstractizare. Subiectele incluse în cadrul Examenului, întrunesc cumulativ următoarele condiții: – se stabilesc în conformitate cu curriculum-ul programului de formare profesională; – se referă la cunoștințe conceptuale, abilități cognitive, rezolvare de probleme; – asigură cuprinderea echilibrată, dar consistentă, a competențelor esențiale pentru calificarea profesională; – au un grad de complexitate corespunzător programului de formare profesională; – sunt realizate în timpul alocat. Proba scrisă se realizează în baza unui test integrat elaborat în baza matricii de specificații, cu diferite tipuri de itemi. Pentru proba scrisă, Comisia de elaborare a subiectelor elaborează cel puțin trei seturi de subiecte, cu excepția subiectelor practice. Testul evaluează competențele cognitive ale absolvenților și include 70-80% din conținuturile studiate. Proba practică se desfășoară în săli de simulare, dotate cu simulatoare, manechine, utilaj pentru realizarea manevrelor practice etc., care asigură condiții maximal similare de activitate/muncă în instituțiile medicale. Proba practică se evaluează în conformitate cu algoritmi/protocolle clinice. Proba orală are ca scop evaluarea atitudinilor și comportamentelor, ca parte integrală a competențelor profesionale.
5.	Cerințe generale față de evaluatori	Componența Comisiei de evaluare și calificare se aprobă prin ordinul directorului instituției de învățământ cu o lună până la Examenul de calificare. Comisia de evaluare și calificare este formată din specialiști din domeniul practic, categoria întâi și superioară în specialitate și cadre didactice, profesori de specialitate din domeniul calificării, deținători de grade didactice, formați în domeniul evaluării finale. Comisia de calificare și evaluare evaluează cunoștințele, abilitățile, aptitudinile, competențele candidaților și le atribuie calificarea

		corespunzătoare în conformitate cu prevederile Cadrului Național al Calificărilor.
6.	Cerințe generale față de atribuirea calificării	Ordinul de atribuire a calificării se emite în baza deciziei Comisiei de evaluare și calificare. Candidații care au promovat Examenul la programul de formare calificarea Moașă li se eliberează Diploma de studii profesionale cu Suplimentul descriptiv al Diplomei conform modelului aprobat de MECC al RM.

Capitolul 6. ASIGURAREA CALITĂȚII

Calitatea programului de studii oferit de instituțiile prestatoare de servicii educaționale este evaluat intern și extern prin standarde de acreditare, criterii și indicatori de performanță. Evaluarea internă a calității programului de formare profesională se realizează de către structuri instituționale de asigurare a calității, iar evaluarea externă a calității se realizează de către Agenția Națională de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare (ANACEC), precum și de alte structuri abilitate.

Asigurarea calității formării profesionale a moașelor este realizată în baza standardelor de acreditare și a *Metodologiei de evaluare externă a calității în vederea autorizării de funcționare provizorie și acreditării programelor de studii și a instituțiilor de învățământ profesional tehnic, superior și de formare continuă*, aprobată prin Hotărârea Guvernului RM nr. 616/2016.

Calitatea formării profesionale și certificarea calificării este centrată pe rezultatele învățării care sunt exprimate în cunoștințe, competențe, atitudini și responsabilitate, care se obțin prin parcurgerea și finalizarea programului de studii. Responsabil de asigurarea calității programelor de formare profesională este fiecare instituție prestatoare de servicii educaționale, indiferent de statutul ei juridic și este garantul calității formării profesionale a viitorului angajat în domeniu.

Calitatea formării profesionale este asigurată prin următoarele procese:

- a) planificarea și realizarea rezultatelor așteptate ale învățării;
- b) monitorizarea rezultatelor;
- c) evaluarea internă a rezultatelor;
- d) evaluarea externă a rezultatelor.

Instituțiile cu responsabilități în asigurarea calității în învățământul profesional tehnic, precum ANACEC și MECC vor oferi sprijin instituțiilor de învățământ profesional tehnic în procesul de asigurare a calității, vor monitoriza și evalua extern calitatea, vor valida rezultatele procesului de autoevaluare internă și vor aproba planul de măsuri corective elaborat de instituțiile evaluate.

constituie 60 credite anual și 30 credite semestrial, care sunt proporțional repartizate pe ani de studii și semestre.

Elevii care au realizat integral Planul de învățământ sunt admiși la susținerea examenului de calificare prin ordinul directorului, în baza deciziei Consiliului profesoral. Examenul de calificare are caracter complex, multidimensional și se realizează etapizat.

Capitolul 5. CRITERII DE EVALUARE A CALIFICĂRII

Nr.	Criterii	Descriptori
1.	Condiții de admitere pentru evaluarea finală	Dreptul de a susține Examenul de calificare îl au candidații care au finalizat integral programul de formare profesională, cu situația academică încheiată, în conformitate cu prevederile Planului de învățământ în vigoare, pentru programul de formare și promoția respectivă.
2.	Modalitatea de evaluare finală (formele de evaluare)	Examen de calificare.
3.	Condiții de realizare a evaluării finale	Evaluarea competențelor profesionale, solicitate absolventului la programul de formare profesională, conform Cadrului Național al Calificărilor din Republica Moldova, se realizează prin intermediul Examenului de calificare. Examenul de calificare se realizează în instituția de învățământ prin probă scrisă, proba practică, proba orală. Examenul se organizează conform prevederilor curriculare aprobate de MECC al RM și MSMPS al RM, în scopul evaluării finalităților de studiu/rezultatelor învățării acestora, conform CNCRM și certificării competențelor profesionale printr-un act de studii. Examenul de calificare se organizează și se desfășoară în baza următoarelor <i>principii</i>: • <i>Evaluare validă</i> - toate părțile au încredere că prin calificarea atribuită, candidatul atinge nivelul de cunoștințe, abilități și competențe descrise în rezultatele învățării conform calificării. • <i>Evaluare credibilă</i> - candidații cu aceeași calificare, care au atins același standard, indiferent de instituția în care au învățat, de resursele de care au beneficiat și indiferent de perioada de desfășurare a evaluării. • <i>Evaluare transparentă și echitabilă</i> - competențele profesionale sunt evaluate în mod echitabil. • <i>Evaluare accesibilă</i> - candidații sunt siguri că pot fi admiși la evaluare, indiferent de circumstanțele lor personale. • <i>Evaluare ușor de gestionat</i> - procesele și sarcinile trebuie concepute astfel, încât evaluarea să poată fi efectuată eficient din punct de vedere a costurilor și rezultatelor. Examenul de calificare poate fi organizat prin proba de

		evaluare: în scris, practic, oral, prin susținerea unei activități specifice domeniului de formare profesională, astfel încât să fie evaluate finalitățile de studiu/rezultatele învățării conform CNC. Subiectele se elaborează de Comisii de elaborare a subiectelor, formate din cadre didactice, certificate prin formare continuă în domeniul evaluării finalităților de studii în IPT și reprezentanți ai agenților economici din domeniului calificării.
4.	Cerințe generale față de modalitatea de evaluare și instrumentele utilizate în evaluare	Subiectele din cadrul Examenului de calificare cuprind materia studiată la unitățile de curs fundamentale și de specialitate și impun candidaților demonstrarea capacităților de aplicare, analiză, sinteză, de generalizare și abstractizare. Subiectele incluse în cadrul Examenului, întrunesc cumulativ următoarele condiții: • se stabilesc în conformitate cu curriculum-ul programului de formare profesională; • se referă la cunoștințe conceptuale, abilități cognitive, rezolvare de probleme; • asigură cuprinderea echilibrată, dar consistentă, a competențelor esențiale pentru calificarea profesională; • au un grad de complexitate corespunzător programului de formare profesională; • sunt realizate în timpul alocat. Proba scrisă se realizează în baza unui test integrat elaborat în baza matricii de specificații, cu diferite tipuri de itemi. Pentru proba scrisă, Comisia de elaborare a subiectelor elaborează cel puțin trei seturi de subiecte, cu excepția subiectelor practice. Testul evaluează competențele cognitive ale absolvenților și include 70-80% din conținuturile studiate. Proba practică se desfășoară în săli de simulare, dotate cu simulatoare, manechine, utilaj pentru realizarea manevrelor practice etc., care asigură condiții maximale similare de activitate/muncă în instituțiile medicale. Proba practică se evaluează în conformitate cu algoritmele/protocoalele clinice. Proba orală are ca scop evaluarea atitudinilor și comportamentelor, ca parte integrală a competențelor profesionale.
5.	Cerințe generale față de evaluatori	Componenta Comisiei de evaluare și calificare se aprobă prin ordinul directorului instituției de învățământ cu o lună până la Examenul de calificare. Comisiei de evaluare și calificare este formată din specialiști din domeniul practic, categoria întâi și superioară în specialitate și cadre didactice, profesori de specialitate din domeniul calificării, deținători de grade didactice, formați în domeniul evaluării finale. Comisiei de calificare și evaluare are funcția de a evalua cunoștințele, abilitățile, atitudinile, competențele candidaților și

		de a conferi calificarea corespunzătoare în conformitate cu prevederile Cadrului Național al Calificărilor.
6.	Cerințe generale față de atribuirea calificării	Ordinul de atribuire a calificării se emite în baza deciziei Comisiei de evaluare și calificare. Candidații care au promovat Examenul la programul de formare calificarea Moașă li se eliberează Diploma de studii profesionale cu Suplimentul descriptiv al Diplomei conform modelului aprobat de MECC al RM.

Capitolul 6. ASIGURAREA CALITĂȚII

Calitatea programului de studii oferit de instituțiile prestatoare de servicii educaționale este evaluat intern și extern prin standarde de acreditare, criterii și indicatori de performanță. Evaluarea internă a calității programului de formare profesională se realizează de către structuri instituționale de asigurare a calității, iar evaluarea externă a calității se realizează de către Agenția Națională de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare (ANACEC), precum și de alte structuri abilitate.

Asigurarea calității formării profesionale a tehnicianului mecatronică este realizată în baza standardelor de acreditare și a *Metodologiei de evaluare externă a calității în vederea autorizării de funcționare provizorie și acreditării programelor de studii și a instituțiilor de învățământ profesional tehnic, superior și de formare continuă*, aprobată prin Hotărârea Guvernului RM nr. 616 din 18.05.2016.

Calitatea formării profesionale și certificarea calificării este centrată pe rezultatele învățării care sunt exprimate în cunoștințe, competențe, atitudini și responsabilitate, care se obțin prin parcurgerea și finalizarea programului de studii. Responsabil de asigurarea calității programelor de formare profesională este fiecare instituție prestatoare de servicii educaționale, indiferent de statutul ei juridic și este garantul calității formării profesionale a viitorului angajat în domeniu.

Calitatea formării profesionale este asigurată prin următoarele procese:

- a) planificarea și realizarea rezultatelor așteptate ale învățării;
- b) monitorizarea rezultatelor;
- c) evaluarea internă a rezultatelor;
- d) evaluarea externă a rezultatelor.

Instituțiile cu responsabilități în asigurarea calității în învățământul profesional tehnic, precum ANACEC și MECC vor oferi sprijin instituțiilor de învățământ profesional tehnic în procesul de asigurare a calității, vor monitoriza și evalua extern calitatea, vor valida rezultatele procesului de autoevaluare internă și vor aproba planul de măsuri corective elaborat de instituțiile evaluate.

Anexa nr.1
La ordinul Ministerului Sănătății,
Muncii și Protecției Sociale
Nr. 964 din 14.08 2018

corespunde originalei

PROFILUL OCUPAȚIONAL

91320. Specialitatea OBSTERICĂ

Calificarea MOAȘĂ

Elaborat de Centrul de excelență în medicină și farmacie „Raisa Pacalo”

I. GRUPUL DE LUCRU:

1. **Cărăușu Marina**, șef secție învățământ nr. 1, grad didactic doi, Centrul de excelență în medicină și farmacie „Raisa Pacalo”, coordonator de grup.
2. **Șișcanu Dumitru**, doctor în medicină, Centrul Perinatologic, IMSP Spitalul Clinic Municipal nr.1, medic obstetrician categorie superioară în specialitate.
3. **Opalco Igor**, doctor în medicină, conferențiar cercetător, IMSP Institutul Mamei și Copilului, medic obstetrician, categorie superioară în specialitate.
4. **Achilina Svetlana**, moașă, șefa secție Obstetrică, IMSP Spitalul Clinic Municipal nr.1, categorie unu în specialitate.
5. **Borș Aliona**, moașă, șefa secție Obstetrică, IMSP Spitalul Clinic Municipal nr.1, categoria unu în specialitate.

II. DATA ELABORĂRII 25.05.2018

III. DESCRIEREA CALIFICĂRII

Moașa este specialistul cu formare specială în domeniul obstetricii și ginecologiei, care deține competențe în supravegherea, îngrijirea și consilierea femeilor în timpul sarcinii, nașterii și în perioada postnatală, acordă asistență medicală în sarcina și nașterea fiziologică, asigură îngrijiri femeilor cu afecțiuni ginecologice, evaluează și promovează sănătatea reproductivă în comunitate.

IV. ATRIBUȚII ȘI SARCINI DE LUCRU

Atribuții	Sarcini de lucru
1. Respectarea normelor de securitate și protecție în muncă.	1.1 Aplicarea normelor de securitate și protecție în muncă conform legislației în vigoare.
	1.2 Respectarea normelor tehnice privind regimul sanitar-igienic și antiepidemic în instituțiile medicale conform legislației în vigoare.
	1.3 Asigurarea managementului pentru evacuarea deșeurilor potențial contaminate/îndepărtarea materialelor tăietoare și înțepătoare după utilizare, conform legislației în vigoare.
	1.4 Respectarea metodologiei de supraveghere și control a

	accidentelor cu expunere la produse biologice.
	1.5 Purtarea echipamentului de protecție prevăzut de regulamentul de ordine internă, care va fi schimbat ori de câte ori este nevoie, pentru păstrarea igienei și a aspectului estetic personal.
	1.6 Respectarea principiilor de igienă în pregătirea și administrarea substanței medicamentoase.
	1.7 Efectuarea întregii asistențe obstetricale în condiții de igienă, asepisie, dezinfecție, sterilizare, cu menținerea măsurilor de prevenire, supraveghere și control al infecțiilor intraspitalicești și nosocomiale.
	1.8 Aplicarea managementului cazului de accident prin expunere la sânge (expunere cutanată, expunere percutană, expunere a mucoaselor), pentru toate tipurile de manopere medicale.
	1.9 Respectarea măsurilor de securitate în vederea prevenirii incidentelor/accidentelor în utilizarea aparaturii și utilajelor medicale, utilajelor electrice, surselor de gaz metan, oxigen, substanțelor dezinfectante, incendii.
	1.10 Sesizarea superiorilor în cazul defecțiunilor apărute la instalațiile sanitare, electrice, de gaz, termice de oxigen în vederea remedierii acestora.
	1.11 Respectarea măsurilor de evacuare în caz de situații excepționale conform procedurilor specifice stabilite.
	1.12 Respectarea planului operativ de măsuri în caz de depistare a gravidei/parturientei/lăuzei suspectă de îmbolnăvire prin boli infecțioase, boli diareice acute, toxico- infecții alimentare, inclusiv infecții deosebit de periculoase.
2. Organizarea procesului și locului de muncă.	2.1 Planificarea activităților curente în îngrijirea gravidelor, parturientelor, lăuzelor.
	2.2 Aplicarea manevrelor/tehnicilor medicale cu realizare autonomă și în colaborare cu alți actori: medic, asistent medical, infirmier, etc.
	2.3 Stabilirea relațiilor optime de lucru cu echipa medicală și cu pacientul.
	2.4 Coordonarea activităților desfășurate de personalul din subordine.
	2.5 Respectarea managementului timpului în realizarea activităților profesionale curente.
	2.6 Respectarea managementului/circuitei funcționale din secție/departamente (în funcție de specific) pentru personal, medicamente, laborator, lenjerie, alimente, vizitatori.
	2.7 Preluarea/predarea fiecărei gravide/parturiente/lăuzei și a activității desfășurate în timpul serviciului, în cadrul raportului de tură.

	2.8 Respectarea Codului de etică a lucrătorului medical și farmaceutic.
	2.9 Comunicarea eficientă în depășirea situațiilor de criză și conflict.
	2.10 Realizarea activităților profesionale autonome în cadrul responsabilităților profesionale conform legislației în vigoare.
	2.11 Coordonarea activităților desfășurate de personalul din subordine.
	2.12 Participarea la pregătirea teoretică și practică a moașelor / as. medicali de obst.-gin., precum și la pregătirea personalului sanitar auxiliar. Asigurarea informării și consilierii în materie de planificare familială.
	2.13 Respectarea voinței și dreptului pacientei de a înceta sau refuza efectuarea tratamentului cu excepția cazurilor de forță majoră și anunță medicul curant.
	2.14 Stabilirea relațiilor optime de lucru cu echipa medicală, cu pacientul, membrii familiei, însoțitorii.
	2.15 Planificarea activităților curente corespunzătoare funcției îndeplinite/fișei postului.
	2.16 Utilizarea și păstrarea în bune condiții, echipamentele și instrumentarul din dotare, supraveghează colectarea materialelor și instrumentarul de unică folosință utilizat și se asigură de depozitarea acestora în vederea distrugerii.
3. Gestionarea actelor și documentelor.	3.1 Aplicarea în activitatea curentă a prevederilor regulamentelor ordinii interne, extraselor din Protocoalele Clinice Naționale, procedurile operaționale, ordinele MSMPS RM cu privire la activitatea instituțiilor medicale.
	3.2 Completarea documentelor medicale conform cerințelor specifice din domeniu cu responsabilitate și profesionalism.
	3.3 Completarea datelor de identitate a pacientului în Carnetul Medical Perinatal, Fișa de observație clinică, Fișa de naștere, Cartela medicală de ambulator.
	3.4 Completarea documentației medicale cu privire la rezultatele procedurilor de explorări paraclinice a pacientului în limita competențelor profesionale.
	3.5 Înregistrarea rezultatelor examenelor de laborator în <i>Registrul de înregistrare a analizelor și evidență a rezultatelor</i> .
	3.6 Prezentarea raportărilor statistice conform dispozițiilor și deciziilor interne.
	3.7 Obținerea consimțământului informat al gravidei/ parturientei/lăuzei, familiei sau reprezentantului legal pentru intervenții cu caracter diagnostic.
4. Asigurarea securității și integrității pacientei.	4.1 Respectarea drepturilor pacientei.
	4.2 Respectarea confidențialității informației medicale.
	4.3 Obținerea consimțământului informat al pacientei pentru

	medicație (modul de administrare, cantitatea, efectul scontat și eventualele efecte secundare).
	4.4 Respectarea voinței și dreptului pacientei de a înceta sau refuza efectuarea tratamentului cu excepția cazurilor de forță majoră cu anunțarea medicului curant.
	4.5 Însoțirea gravidei/parturientei/lăuzei la investigații/tratament în condiții de securitate adaptate la starea acestuia.
	4.6 Participarea la asigurarea unui climat optim și de siguranță în salon.
	4.7 Anunțarea administrației secției, instituției medicale (instituții publice) despre cazurile de violență în familie.
5. Promovarea educației pentru sănătatea re-producerii.	5.1 Aplicarea prevederilor Programului Național de promovare a sănătății.
	5.2 Informarea și consilierea în Planificare Familială.
	5.3 Pregătirea psiho-emoțională a gravidei și membrilor familiei ei către naștere.
	5.4 Promovarea educației pentru sănătate, informare și consiliere despre sexul fără risc, prevenirea ITS.
	5.5 Participarea la organizarea a activităților de voluntariat cu scopul comunicării și promovării modului sănătos de viață.
6. Asigurarea procesului de internare, primire, externare a gravidei, parturientei, lăuzei.	6.1 Respectarea modalităților și criteriilor de internare în conformitate cu statutul și tipul de asigurare.
	6.2 Informarea gravidei/parturientei/lăuzei, familiei sau reprezentantului legal cu privire la regulamentul de ordine internă a instituției medicale, drepturilor și obligațiilor pacientului.
	6.3 Înregistrarea datelor personale ale pacientei în fișa de naștere/fișa de observație/cartela medicală de ambulator și baza de date electronice.
	6.4 Asigurarea toaletei personale, ținutei de spital și repartizarea la salon de examinare
	6.5 Pregătirea fizică și psihică a pacientului pentru examinare de către medic.
	6.6 Informarea medicului asupra: stării și simptomelor manifestate de gravidei/parturientei/lăuzei, rezultatul monitorizării, tratamentul și îngrijirile acordate conform indicațiilor din foaia de observație.
	6.7 Acordarea în caz de urgență măsuri necesare imediate în limita competenței conform protocolului, în funcție de diagnostic și stare generală cu monitorizează și susține funcțiile vitale până la sosirea medicului.
	6.8 Examinarea gravidei/parturientei/lăuzei prin realizezarea măsurilor necesare (antropometria, aprecierea parametrilor vitali) cu înregistrare în documentația medicală.
	6.9 Examinarea gravidei/parturientei/lăuzei la scabie.
	6.10 Prelucrarea zonelor afectate de scabie în caz de depistare cu

	Sol. Benzilbenzoat de 20%, cu înregistrarea cazului în <i>Registrul de boli infecțioase, formular nr.060/e aprobat de MS al RM din 28.05.2002 Nr.139.</i>
	6.11 Examinarea gravidei/parturientei/lăuzei la pediculoză.
	6.12 Prelucrarea părții piloase a capului în caz de depistare a pediculozei cu șampon HIGHIA de 1%, și înregistrează cazul în <i>Registrul de boli infecțioase, formular nr.060/e aprobat de MS al RM din 28.05.2002 Nr.139</i>
	6.13 Informarea personalul ierarhic superior cu privire la depistarea cazului de scabie cu tuberculoză timp de 24 de ore.
	6.14 Realizarea examenului obstetrical extern cu înregistrarea datelor în documentația medicală.
	6.15 Pregătirea gravidei/parturientei/lăuzei și necesarul pentru examenul ginecologic special: • inspecția OGE • examenul în valve • tactul vaginal
	6.16 Colectarea materialul biologic pentru examene de laborator conform Protocoalelor Clinice Instituționale în vigoare: • AGS la parturiente neexamine sau la care lipsesc rezultatele ultimii examinări în CMP; • AGU la parturiente neexamine sau la care lipsesc rezultatele ultimii examinări în CMP; • Analiza urinei la proteine-în caz dacă TA la momentul internării este 140/90 mm Hg și mai mult; • Grupul sanguin și Rh factor în cazul lipsei buletinului de identitate. • Frotiul vaginal, RW, HbsAg, expres test la infecția HIV/SIDA în cazul unei parturiente neexamine sau în caz de lipsa rezultatelor în CMP. • Examenul bacteriologic din rect în caz de prezența semnelor de intoxicație (vomă, diaree). • Examenul bacterioscopic al conținutului vaginal.
	6.17 Conducerea/transportarea gravidei/parturientei/lăuzei în secția conform indicației medicului.
	6.18 Informarea grvida/parturienta/lăuza cu privire la structura secției și obligativitatea respectării regimului de ordine internă.
	6.19 Acordarea îngrijirilor conform prescripției medicale gravidei/parturientei/lăuzei aflate în supravegherea sa.
	6.20 Predarea lucrurilor personale ale gravidei/parturientei/lăuzei, familiei sau la garderobă, pe bază de inventar (la nevoie cu deparazitarea și dezinfectarea lor înainte de înmagazinare).
	6.21 Pregătirea gravidei /lăuzei pentru externare.
	6.22 Însoțirea gravidei/lăuzei până la părăsirea secției/compartimentului în caz de externare.

7. Îngrijirea și supravegherea gravidelor, parturientelor, lăuzelor.	7.1 Pregătirea completă a parturientei pentru naștere.
	7.2 Asigurarea unui climat optim și de siguranță în salon.
	7.3 Efectuarea toaletei gravidei/parturientei/lăuzei.
	7.4 Crearea condițiilor pentru satisfacerea nevoilor fiziologice și schimbările poziției pentru persoanele imobilizate.
	7.5 Identificarea problemelor de îngrijire curentă în funcție de nevoie.
	7.6 Acordarea primelor îngrijiri nou-născutului.
	7.7 Acordarea măsurilor de reanimare a nou-născutului conform protocolului în caz de lipsa medicului.
	7.8 Identificarea la mama și la copil apariția semnelor patologice, reacțiilor secundare ale substanței medicamentoase administrate care necesită intervenția medicului, pe care îl asistă în această situație (post-partum).
	7.9 Monitorizarea funcțiilor vitale ale gravidei/parturientei/lăuzei, (temperatură, Ps, TA, diureză, scaun, vărsături, expectorație, greutate corporală, talie).
	7.10 Monitorizarea indicilor stării intrauterine a fătului (BCF, mișcările fetale).
	7.11 Informarea medicului curant/medicul de gardă despre modificarea stării gravidei/parturientei/lăuzei ori de câte ori este nevoie.
	7.12 Îngrijirea parturientei în timpul desfășurării travaliului cu urmărirea stării intrauterine a fătului, prin mijloace clinice și tehnice adecvate.
	7.13 Îngrijirea lăuzelor în perioada postnatală cu acordarea recomandărilor necesare mamei cu privire la îngrijirea nou-născutului, pentru asigurarea dezvoltării acestuia în cele mai bune condiții.
	7.14 Efectuarea procedurilor medicale (preluarea analizelor de laborator, proceduri intravenoase, intramusculare, etc.).
	7.15 Pregătirea gravidelor/parturientelor/lăuzelor pentru diferite investigații și manipulații medicale conform indicațiilor medicului obstetrician-ginecolog.
	7.16 Acordarea asistenței medicale conform indicațiilor medicale înregistrate în fișa medicală a gravidei/parturientei/lăuzei, precum și cele verbale ale medicilor din secție.
	7.17 Acordarea ajutorului medical de urgență, utilizând toate mijloacele disponibile, conștientizând limitele autonomiei în luarea unor decizii de sinistătător.
8. Alimentarea gravidelor, parturientelor, lăuzelor.	8.1 Respectarea obiectivelor și tipurilor de regimuri dietetice după patologie și indicațiile medicale.
	8.2 Observarea apetitului gravidelor/parturientelor/lăuzelor.
	8.3 Respectarea principiilor generale ale hidratării și alimentației gravidei/parturientei/lăuzei.

	8.4 Consilierea lăuzei în alimentația și hidratarea în perioada post-partum.
	8.5 Consilierea lăuzei în importanța alimentației naturale, aplicarea corectă la sân, stoarcerea laptelui matern.
9. Pregătirea gravidei/parturientei/lăuzei, pentru examinare clinică, paraclinică de laborator, instrumentală și funcțională, recoltarea și transportarea produselor biologice.	9.1 Pregătirea psihică și fizică gravidei/parturientei/lăuzei pentru examinare clinică, instrumentală, funcțională și recoltarea produselor biologice și patologice.
	9.2 Organizarea mediului ambiant pentru examinare: luminozitate, temperatură, intimitatea gravidei/parturientei/lăuzei.
	9.3 Asistarea medicului la efectuarea tehnicilor speciale de investigații și tratament.
	9.4 Însoțirea gravidei/parturientei/lăuzei la investigații în condiții de securitate adaptate la starea acestuia.
	9.5 Aplicarea protocoalelor/procedurilor și explorărilor paraclinice.
	9.6 Consemnarea, etichetarea, conservarea (la necesitate) și transportarea probele biologice la laborator.
	9.7 Acordarea îngrijiri post-explorare.
	9.8 Pregătirea gravidei/parturientei/lăuzei, prin tehnici specifice, pentru investigații speciale sau intervenții chirurgicale,
	9.9 Organizarea, transportarea gravidei/parturientei/lăuzei pentru investigații speciale sau intervenții chirurgicale cu supravegherea stării lor pe timpul transportării.
	9.10 Însoțirea și supravegherea gravidei/parturientei/lăuzei, după efectuarea tehnicilor specifice de examinare, funcționale și instrumentale.
	9.11 Pregătirea materialelor și instrumentelor în vederea sterilizării.
	9.12 Pregătirea echipamentului, instrumentarului și materialului steril necesar intervențiilor.
10. Aplicarea activităților în secții terapie sarcinii, patologia gravidelor și urgențe obstetrice.	10.1 Evaluarea stării gravidei/parturientei/lăuzei, măsoară și înregistrează indicii funcțiilor vitale.
	10.2 Evaluarea stării intrauterină a fătului prin monitorizarea BCF.
	10.3 Efectuarea intervențiilor recomandate de medic în cazul apariției eventualelor reacții secundare.
	10.4 Acordarea primului ajutor medical în situații de urgență, în limita competențelor profesionale și invită medicul.
	10.5 Respectarea conform competențelor profesionale și la indicația medicului protocolul/procedura medicală impusă de starea pacientei/urgența medicală.
	10.6 Efectuarea tehnicilor, procedurilor medicale din activitatea terapeutică conform planului de tratament indicat de medic.
	10.7 Monitorizarea și comunicarea medicului simptomele și starea pacientei post-administrare substanță medicamentoasă.

	10.8 Efectuarea prelevării frotiului pentru examenul bacterioscopic și conținutului vaginal pentru examenul bacteriologic.
	10.9 Monitorizarea și informarea medicului asupra evoluției sarcinii și a stării intrauterine a fătului.
11. Aplicarea activităților în secția obstetricală.	11.1 Pregătirea locului de lucru (salonul de travaliu) și instrumentarul pentru naștere.
	11.2 Asistarea la nașterile fiziologice în prezentație craniană și în lipsa medicului în prezentație pelviană, efectuând la nevoie epiziotomie / epiziorrafie.
	11.3 Adoptarea măsurii de urgență în absența medicului, pentru extracție manuală de placentă și control uterin manual, monitorizează și susține funcțiile vitale până la sosirea medicului.
	11.4 Respectarea conform competențelor profesionale și la indicația medicului protocoalele/standartele medicale în naștere și urgențe obstetricale.
	11.5 Efectuarea tehnicilor, procedurilor medicale din activitatea terapeutică conform planului de conduită indicat de medic.
	11.6 Monitorizarea și comunicarea medicului simptomele și starea pacientei post-administrare substanță medicamentoasă.
	11.7 Monitorizarea evoluția travaliului și a stării intrauterine a fătului.
	11.8 Pregătirea echipamentului, instrumentarului și materialului steril necesar intervențiilor.
	11.9 Supravegherea parturientei, aprecierea frecvenței, duratei și intensitatea contracțiilor uterine, auscultă bătăile cordului fetal, înregistrează datele în partogramă.
	11.10 Aplicarea metodelor nemedicamentoase de analgezie la naștere, îndeplinește rolul persoanei de suport în naștere.
	11.11 Aprecierea semnelor de decolare a placentei.
	11.12 Aprecierea integritatea placentei.
	11.13 Aprecierea cantității de sânge pierdut în naștere.
	11.14 Efectuarea epiziotomiei și inițierii asupra suturilor cu suturarea răni după epiziotomie și a rupturilor simple a perineului.
	11.15 Secționarea cordonului ombilical.
	11.16 Aprecierea stării nou-născutului.
	11.17 Aigurarea respectării principiului „lanțului cald”
	11.18 Inițierea primei alăptări, asigurarea contactului dintre mamă – prunc și familie.
	11.19 Efectuarea antropometriei, etichetarea nou-născutului.
	11.20 Pregătirea casoletii pentru sterilizare cu materialul și instrumentarul necesar pentru asistență la naștere.
12. Aplicarea activităților în secția de lăuzie și	12.1 Efectuarea tehnicilor, procedurilor medicale din conduita lăuzelor conform planului de tratament indicat de medic.

nou-născuți.	12.2 Aplicarea măsurilor de precauție universală în activitatea profesională în secția de lăuzie.
	12.3 Supravegherea lăuzele și prezentarea datelor medicului.
	12.4 Pregătirea lăuzelor pentru examinări paraclinice instrumentale și de laborator.
	12.5 Aprecierea stării generale a lăuzei, starea glandelor mamare, involuția uterului, calitatea și cantitatea lohiilor.
	12.6 Consilierea lăuzelor în: alimentație, igienă, aplicarea corectă la sân, pozițiile de alăptare, avantajele alimentației naturale, dezavantajele alimentației artificiale, colectarea manuală a laptelui, probleme posibile în lăuzie, semnele de urgență în lăuzie, îngrijirea nou-născutului, contracepția post-partum.
13. Gestionarea medicamentelor, materialelor consumabile și deșeurilor.	13.1 Respectarea administrării substanței medicamentoase: modul de administrare prescris de medic, dozajul, orarul, ordinea de administrare, incompatibilitatea și interacțiunile dintre substanțele medicamentoase, timpii de execuție, frecvența de administrare, contraindicațiile, efectele secundare, eficiența administrării.
	13.2 Respectarea condițiilor de păstrare a medicamentelor din secție.
	13.3 Respectarea normelor de securitate, manipulare și decontare a stupefiantelor, precum și a medicamentelor cu regim special.
	13.4 Asigurarea managementului pentru evacuarea deșeurilor potențial contaminate/îndepărtarea materialelor tăietoare și înțepătoare după utilizare, conform legislației în vigoare.
14. Reorganizarea locului de muncă.	14.1 Pregătirea salonului după examenul obstetrical complet/naștere și reorganizează locul de muncă pentru deservirea gravidei/parturientei următoare.
	14.2 Asigurarea și răspunderea de curățenie, dezinfecția și/sau după caz, sterilizarea aparaturii pe care o are în dotare.
15. Activarea în IMSP AMT	15.1 Lucrarea cu adolescenții, persoanele tinere în cadrul cabinetelor de planificare a familiei și Centrului de Sănătate Prietenos Tinerilor.
	15.2 Organizarea activității de planificare a familiei (examinarea medicală a cuplurilor, contracepția, pregătirea pentru FIV)
	15.3 Realizarea măsurilor curative și de diagnostic cu medicul la gravide/paciente.
	15.4 Pregătirea gravidelor/pacientelor pentru examenul afectuat de medicul obstetrician-ginecolog consultant
	15.5 Conlucrarea cu sectorul medical primar privind lucrul cu grupurile de risc, depistarea gravidelor în termenele precoce.
	15.6 Supravegherea femeilor cu risc major pentru sarcină (risc medical, obstetrical, social)
	15.7 Consilierea gravidelor privind consecințele avorturilor, termenele de întrerupere a sarcinii și modalitatea de acces la

	serviciile de întrerupere voluntară a sarcinii.
	15.8 Informarea gravidelor despre stările de urgență ce pot apărea în sarcină. Efectuarea manevrelor diagnostice cu medicul.
	15.9 Asigurarea primului ajutor în urgențe în absența medicului;
	15.10 Aplicarea procedurilor de tratament, indicate de medic (badijonare, băi etc.): • asistarea medicului-ginecolog la proceduri de investigații și tratament (biopsie, polipectomii etc.) • colectarea frotiurilor ginecologice, testelor citologice, însămânțări bacteriologice)
	15.11 Implimentarea screeningului cervical și glandei mamre.
16. Preocuparea pentru formarea profesională continuă.	16.1 Participarea la autoinstruirea și educația profesională continuă din perspectiva reformelor din sistemul sănătății întru depășirea provocărilor profesionale.
	16.2 Actualizarea cunoștințelor profesionale, prin studiu individual sau alte forme de educație continuă conform cerințelor postului.
	16.3 Participarea la formarea profesională a viitorilor asistenți medicali în cadrul mentoratului profesional.
	16.4 Manifestarea inițiativă proprie în studiul individual cu aplicarea elementelor de cercetare în Nursing.

V. CALITĂȚI PROFESIONALE:

1. Profesionalism
2. Onestitate
3. Responsabilitate
4. Comunicabilitate
5. Empatie
6. Toleranță
7. Spirit de observație
8. Putere de analiză, sinteza, decizie
9. Atenție
10. Promptitudine
11. Viteză de reacție
12. Seriozitate
13. Adaptabilitate la situații noi
14. Spirit de echipă
15. Creativitate
16. Confidențialitate și obiectivitate

VI. CUNOȘTINȚE ȘI CAPACITĂȚI PROFESIONALE:

În vederea îndeplinirii sarcinilor sale, moașă trebuie să dețină:

Cunoștințe:

1. *În domeniul științelor generale și socioumane:* utilizarea tehnologiilor informaționale și comunicaționale în specialitate, comunicare și psihologie medicală, limba străină cu terminologie medicală, medicina calamităților și protecția civilă, filosofie, limba latină cu terminologie medicală, sociologie și legislație în sănătate, bazele antreprenoriatului.

2. *În domeniul științelor fundamentale:* anatomie și fiziologie umană, microbiologie și igienă, farmacologie, bacteriologie, virusologie și parazitologie medicală, igienă generală, genetică medicală, medicină socială și management.

3. *În domeniul științelor de specialitate:* nursing general și specializat, asistența antenatală cu nursing specific, asistența intranatală și postnatală cu nursing specific, sarcina patologică și urgențe obstetricale cu nursing specific, patologii extragenitale cu nursing specific, ginecologie cu nursing specific, sănătatea reproducerii, discipline pediatrie cu nursing specific, medicina internă și geriatrie cu nursing specific, discipline chirurgicale cu nursing specific, patologia infecțioasă cu nursing specific, dermatovenetologie cu nursing specific, îngrijiri paliative, asistența medicală primară, bazele reabilitării medicale, nutriția umană și siguranța alimentelor, supravegherea și controlul maladiilor netransmisibile, promovarea sănătății, controlul și supravegherea infecțiilor nozocomiale.

Capacități:

1. Asigurarea condițiilor igienico-sanitare la locul de muncă
2. Comunicarea cu gravidele, parturientele, lăuzele, aparținătorii și membrii echipei medico-sociale
3. Consiliere în contracepție și pregătire preconcepțională a cuplului
4. Suportul psiho-emoțional în timpul sarcinii și la naștere
5. Efectuarea examenului obstetrical extern și intern
6. Pregătirea gravidei, parturientei, lăuzei pentru investigații și recoltarea probelor de laborator
7. Prelevarea materialului biologic pentru examene de laborator
8. Îngrijirea în funcție de diagnostic gravidei, parturientei, lăuzei.
9. Acordarea asistenței în naștere fiziologică
10. Acordarea asistenței în naștere patologică în caz de absența medicului
11. Supravegherea alimentației și hidratării gravidei, parturientei și lăuzei.
12. Acordarea primului ajutor în situații de urgență gravidei, parturientei, lăuzei.
13. Gestionarea medicamentelor și materialelor consumabile
14. Efectuarea și ajutorarea la efectuarea injecțiilor: intradermice, subcutanate, intramusculare și intravenoase
15. Completarea partogramei

VII. INSTRUMENTE, UTILAJE ȘI MATERIALE:

În activitatea profesională va fi capabil să utilizeze, monitorize și aplice:

A. Instrumente pentru:

1. Examenul în valve.
2. Prelevarea materialului pentru examenul bacterioscopic din uretră, cervix, vagin.
3. Prelevarea materialului pentru examenul bacteriologic a conținutului vaginal.
4. Testul citologic Babeș-Papanicolau.
5. Măsurarea indicelui Soloviov.
6. Pelvimetria internă și externă.
7. Măsurarea înălțimii fundului și circumferinței abdomenului.
8. Instrumente pentru acordarea asistenței în naștere

B. Utilaje și aparate pentru:

1. Auscultarea bătăilor cordului fetal.
2. Măsurarea contracțiilor uterine (cardiotocometru).
3. Determinarea saturației în sângele periferic (pulsoximetru).
4. Înregistrarea unei electrocardiografii (electrocardiograf).
5. Determinarea glicemiei (glucometru).
6. Determinarea tensiunii arteriale (tonometru, fonendoscop).
7. Determinarea datelor antropometrice la adulți și n.n. (cântar, antropometru, pediometru, panglică centimetrică).
8. Determinarea temperaturii corporale (termometru).

C. Materalile pentru:

1. Aplicarea diferitor tipuri de pansamente
2. Catetere
3. Sisteme pentru perfuzii

VIII. TENDINȚE ȘI PREOCUPĂRI DE VIITOR:

1. Promovarea imaginii pozitive și a dezvoltării profesiei de moașă în contextul social.
2. Amplificarea eforturilor în actualizarea cunoștințelor profesionale, în dezvoltarea abilităților sau dobândirea competențelor pentru domeniile complementare profesiei.
3. Asumarea responsabilității pentru dezvoltare profesională, la toate nivelurile/etapele de creștere și dezvoltare profesională.
4. Implicarea continuă în ridicarea standardelor de educație profesională și aliniere la standardele internaționale.
5. Promovarea autoinstruirii și educației profesionale continue din perspectiva reformelor din sistemul sănătății.

IX. COMPARAREA PROFILULUI ELEBORAT CU PROFILURI INTERNAȚIONALE

Profilul ocupațional Specialitatea Obstetrică, calificarea Moașă este elaborat în baza recomandărilor documentele internaționale:

- Directiva UE de recunoaștere a calificării profesionale (2013/55/ din 20.11.2013);

- Ghidul EFN pentru implementarea articolului 31 al Directivei 2013/55/UE privind recunoașterea calificărilor profesionale;
- Профессионфльный стандарт Специалист в области акушерского дела (акушерка), Минтруд России 2016;
- Cadru de calificare european – o coordonare a proceselor de la Bologna, Kopenhaga și Lisabona: Studiu de lungă durată. Sursa: KOH (2001) 678 endg. din 21.11.2001;
- Framework for Action on Interprofesional Education and Collaborative Practice. Geneva, WHO, 2010;
- Munich Declaration. Nurses and midwives: A Force for Health, 2000, Copenhagen, WHO Regional Office for Europe, 2000.